

Ukas tips

Tre tema i elevsamtalen

Tre tema bør gå igjen og igjen i de korte men regelmessige elevsamtalene som læreren har med eleven. Alle tre områdene kan være del av korte samtaler på bare noen få minutter.

Se artikkelen: Elevsamtalen: Førstegangssamtalen

Voksne på tilbudssiden på relevante områder

"Er det noe jeg/ vi voksne kan gjøre for at

- du skal få det (enda) bedre her på skolen?
- du skal få til mer av det vi ønsker at du skal få til?
- du skal lære mer/ få bedre utbytte av undervisningen?"

Voksne på tilbudssiden bygger relasjon og understreker voksenansvaret for å se eleven, legge tilrette, og være i forkant av uønskede forhold. Elever flest er ikke storforlangende. Dersom elever kommer med ønsker som læreren/ skolen ikke kan eller vil gjøre noe med, kan dette gjøres klart: "Det er ikke alt jeg kan gjøre noe med, men jeg vil gjerne lytte til deg for å høre hva du ønsker og trenger."

Aktiv kartlegging av krenkende og ødeleggende atferd

Det er alltid et voksenansvar å ha innsikt i krenkende og ødeleggende forhold mellom elever. Da må det kartlegges aktivt. Læreren må velge å grave.

- "Er det noen i klassen/ på trinnet/ på skolen som du ser ikke har det bra?"
- "Er det noen som er spesielt utsatt for negative kommentarer, utestenging, vold, negative signaler som blikk, latter, etc?"
- Er det noen som gjør noe mot deg som ikke er ok?

For noen elever kan det oppfattes som sårbart å snakke om dette. Usikkerheten kan være stor rundt hvordan info som blir gitt vil bli brukt av voksne. Det er viktig å alltid ta godt vare på info som blir gitt, og bruke den kløktig slik at man ikke synliggjør eleven som har gitt den. Man bør gjøre det klart for alle man har

elevsamtaler med at "det vi snakker om blir mellom deg og oss voksne. Ingen andre elever vil få vite noe om det vi har snakket om."

Arbeid med uvaner/ atferd som må endres

Det kan være vanskelig å endre uønsket atferd når områdene er mange og den uønskede atferden har fått et stort omfang. Da kan det være vanskelig å sikre endring, bare via elevsamtalen. Forutsetninger for endring kan være de voksnes arbeide med felles ledelse, kombinert med en mer markant snuprosess inn mot enkeltelever eller elevgruppa.

Dersom forglemmelser, uvaner og uønsket atferd er på et moderat nivå, kan det lettere endres via elevsamtalen.

"Hvordan er det med deg og uvaner? Har du noen eller er du alltid like strøken?" Mange elever er klare over egne uvaner, og områder hvor de bryter med standarder som er satt. I en trygg setting kan de gjerne prate om dette.

- Velge å se uønskede forhold mens de er små. Da er det lettere å endre for eleven, og problemene de skaper har ennå ikke fått bli store nok. En erfaring mange har gjort seg er: "Grip fatt i de små tingene, så kan man oppleve at de store faller på plass av seg selv."
- Gir mulighet til å løfte frem områder hvor eleven har endret seg allerede, eller eleven klarer seg godt: "Jeg har lagt merke til deg og vandring i timene. Du er jo blitt helt strøken. Husker du hvordan det var før? Pass på at du holder deg der du er nå. Det er fantastisk godt jobba."
- Gir anledning til å starte positive spiraler for elever som har vært i negative roller over tid. "Jeg ser deg. Er det noe jeg kan gjøre for at du skal fortsette slik du gjør det nå?"

For elever som sliter eller som synes å ikke ta egne uvaner spesielt alvorlig, kan det være betimelig å spørre om de tror de kan få til det som er ønsket atferd. Svarer de ja må de måles og følges opp med samtaler og kontakt med hjemmet. (Se ansvarliggjøring/ tilrettelegging/ konsekvensstigen)

Svarer de nei eller vet ikke, så bør det slås fast hva som er akseptabelt og hva ikke. Om det er noe vi voksne kan gjøre, og at skjer det ikke endring må vi informere hjemmet og høre hva det tenker må til for at atferden skal få en ende.

For elever som vil bestemme selv, og som ikke er innstilt på å gjøre sitt beste for å få til endring, bør det gjøres klart at "dersom du velger å gjøre sånn og slik, så vil vi velge slik og sånn." Bygging og vedlikehold av gode relasjoner, kontakt med hjemmet og forutsigbar ansvarliggjøring er en del av dette bildet.